

Demografija i mladi na području Velike Kladuše

Migracije mladih Velike Kladuše se uklapaju u opće trendove

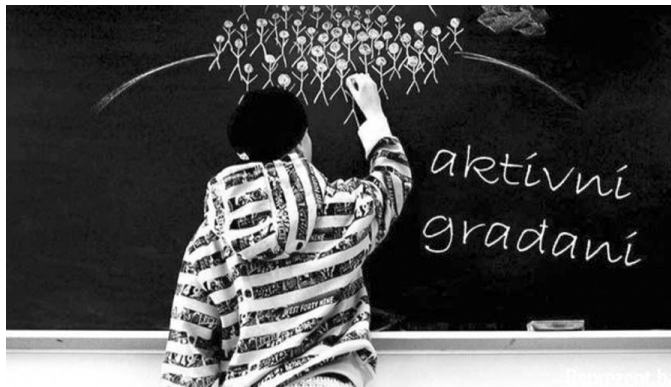
Ramo Hirkić, analitičar

medija, participacije građana, tretmana mjesnih zajednica i civilnih udruženja. Realni sektor treba podsticajne uvjete privređivanja, čak nešto povoljnije od bližeg okruženja. Kladušćani mlađe i srednje generacijske dobi trebaju biti svjesni zaostavštine prethodnog društveno - političkog sistema, reljefa i klime, geopolitičke pozicije, prirodnih i izgrađenih resursa, demografije, mogućnosti i šansi otvorenog tržišta u globalizacijsko digitalnom vremenu. Ako ne žele torbariti po dunajluku neka se presaberu, dogovore šta i kako žele, prionu na posao. Prvi korak je demokratski izabrana odgovorna vlast koja će raditi u interesu većine!

Ostaje nada i očekivanja da će ovaj iskričavi projekat „Kritički osvrt na situaciju u Velikoj Kladuši“ potpomognut medijskom mrežom i širom podrškom pomoći u mobilizaciji i senzibilitetu građana iz svih slojeva, a posebno pripadnika intelektualnih krugova iz redova sveučilišnih, gimnazijskih, vjerskih i drugih kulturno obazovnih ustanova.

Velika Kladuša za Praznik rada 2018.

Ramo HIRKIĆ, analitičar-publicista

Perspektiva mladih zavisi od ukupnog angažmana svih Kladušćana

Stanje i problemi mladih (15-29 godina) su duže vremena u fokusu javnosti i relevantnih organa, institucija na širim geografskim prostorima. Ambicija ovog eseja jeste da na osnovu aktuelnih, vjerodostojnih, edukativnih činjenica i saznanja u kontekstu vremena i prostora metodologijom cross cutting (fokus na par „slučajeva“) fenomen mladih Kladušćana skraćeno elaborira sa ciljem poticaja širih razmjera na sveukupnom poboljšanju ambijenta koji će omogućiti kvalitetniji standard življenja.

U pripremi ovog eseja konzultovano je više Kladušćana, pripadnika različitih slojeva kladuškog društva!

Autor je u dobroj mjeri primjerno hronološki koristeći prihvatljive izvore i metodologiju uspio prikazati stanje, probleme i tendencije mladih Kladušćana starosne dobi 14-29 godina. U periodu općeg nazadovanja Velike Kladuše jedva da je i pozicija mladih Kladušćana mogla biti povoljnija. Podaci o sveukupnim ulaganjima u mlade (infrastruktura, pojedinačni izdaci...) nedvojbeno potvrđuju da lokalne vlasti vode računa o svojoj najvitalnijoj populaciji sa po-

manjkanjem vizije i konkretnih programa i projekata za zapošljavanje. Jednostavno, nisu nudili rješenja šta poslije završenih školovanja.

Neodgovornost ključnih faktora (Općinskog vijeća, načelnika, nevladinog sektora...) prema implementaciji *Strategija razvoja od 2007.* godine i kasnije su osnovni razlozi gubitka radnih mjesta u postojećim sektorima i kreacije ambijenta za realizaciju razvojnih programa kao preduslova za nova zapošljavanja. Zavidan dio mlade populacije Kladušćana tvrde da su taoci kladuškog društva, osjećaju se marginalizirani, zapostavljeni.

Pojačane migracije mladih Kladušćana zadnjih godina uklapaju se u opće trendove. Za bitnija opća poboljšanja pozicije mladih Kladušćana neophodna su prvenstveno radikalna promjena promišljanja sa uvjerenjem kako su mladi sastavni dio strukture kladuškog društva čija perspektiva zavisi prvenstveno od ukupnog angažmana Kladušćana, ma gdje bili i šta radili! Autor napominje kao najrealniju promptnu mjeru poboljšanja mladih Kladušćana tematsku sjed-

nicu Općinskog vijeća (prema Programu rada predviđena za juni 2018., Sl. glasnik 2/18), naravno pripremljenu i realizovanu po najboljim standardima (analiza, smjernice...) uz aktivno učešće Komisije za pitanja mladih, Vijeća mladih te zainteresiranih skupina i pojedinaca.

Opći pregled kretanja demografije Velike Kladuše Priložena analitičko dokumentaciona (T1) osnova pripremljena za ovaj esej koristeći zvanične izvore daje mogućnosti realnog uvida u kretanje ukupne kladuške populacije i učešća mladih.

Tokom jednopartijskog sistema stanovništvo Velike Kladuše uvećalo se za 2,42 x (52.921/21.861) što je znatno više od bh prosjeka 1,75x (4.502/2.564). Učešće mladih (15-29 godina) bilo je nešto više od jedne petine (22,6%). Veliki poremećaji nastaju u prvoj deceniji novog društveno-političkog sistema poslije 1991. rezultirali su smanjenjem kladuške populacije. Demografski gubici 1992/95. procjenjuju se na malo više od dvije hiljade od čega oko 1,5 hiljada je smrtno stradalo, nestalo...

Da nije bilo poremećaja prouzrokovanih ratnim događanjima 1992/95. Velika Kladuša bi početkom 21. stoljeća imala oko 60 hiljada stanovnika ili oko 11 hiljada više od evidentiranog stanja 2001. godine. Najveći poremećaj nastao je 1994/95. prilikom egzodusa tokom kojih je više od deset hiljada Kladušćana napustilo zavičaj i budućnost našla u trećim državama.

nastavak na narednoj strani